

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Demerji Liubov împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, terț Casa Teritorială de Asigurări Sociale Comrat cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 25 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și menținută hotărârea din 28 iulie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

(Dosarul nr. 3ra-944/24
NR. PIGD 2-22027951-01-3ra-18122024)

Recursul este vădit neîntemeiat. Articolul 246 alin.(2) lit. h) din Codul administrativ. Dezacordul recurenței cu decizia instanței de apel nu constituie temei de casare a actului judecătoresc.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani: (jud. L. Holevițaia)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: G. Mîra, V. Sîrbu, A. Braga)

11 iunie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,
Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:
Stela Procopciuc, *Președinte*
Ion Malanciuc
Oxana Parfeni, *Judecători*
constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 28 februarie 2022, Demerji Liubov a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

2. În susținerea acțiunii reclamanta a indicat că la 24 august 2021 s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Comrat cu cerere, la care a anexat actele necesare prevăzute de lege, pentru stabilirea pensiei.

3. La 06 decembrie 2021, a recepționat decizia nr.12/2021/17469 din 14 octombrie 2021 a CNAS, Oficiul teritorial Comrat, prin care a fost respinsă cererea sa cu privire la stabilirea pensiei.

4. La 05 ianuarie 2022, a depus la CNAS cerere prealabilă, solicitând anularea deciziei nr.12/2021/17469 din 14 octombrie 2021 a CNAS, Oficiul teritorial Comrat, însă prin decizia CNAS nr.D-34/22 din 25 ianuarie 2022, cererea prealabilă a fost respinsă. Drept motiv de refuz în stabilirea pensiei s-a invocat lipsa stagiului minim de cotizare în serviciul public de 15 ani, până la 01 ianuarie 2017.

5. Reclamanta consideră decizia CNAS de refuz în stabilirea pensiei neîntemeiată, contrară legii, din care motiv urmează a fi anulată, din motivele ce succed.

6. La 03 februarie 1997, a fost angajată la Judecătoria Comrat, în funcție de grefier. Ulterior, neschimbând locul de muncă de bază, în cadrul aceleiași instituții (Judecătoria Comrat) a îndeplinit diferite funcții. În perioada 01 iulie 2002 – 12 mai 2003 a deținut funcția temporară de șefa cancelariei. În perioada 12 mai 2003 – 07 septembrie 2005, a deținut funcția de grefier. La 01 aprilie 2004, potrivit Legii serviciului public nr.443 din 04.05.1995, prin hotărârea Comisiei de atestare a Ministerului Justiției, i-a fost atribuit gradul de calificare – de rangul III, consilier de clasa a II-a. În perioada din 05 septembrie 2005, a fost eliberată din funcție din propria inițiativă. La 14 iulie 2006, din nou a fost angajată la Judecătoria Comrat în funcție de grefier. Din 01 aprilie 2013 – până la 04 iunie 2018, a deținut funcția de asistent judiciar. Iar, din 04 iunie 2018 – până în prezent, deține funcția de șefa Secției

sistematizare, monitorizare și generalizare a practicii judiciare și relații publice. Toate funcțiile pe care le-a deținut în cadrul Judecătoriei Comrat fac parte din aparatul instanțelor judecătorești, care sunt autorități publice ce cad sub incidența Legii serviciului public nr.443 din 04 mai 1995 conform anexei nr.1 la legea respectivă (abrogată la 01.01.2009).

7. Potrivit art.41 alin.(2) din Legea nr.158 din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, vechimea în serviciul public se calculează cumulativ, indiferent de întreruperile pe care le-a avut funcționarul public în serviciul public.

8. Reieșind din prevederile art.48 alin.(3) din Legea nr.514 din 06 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, (în redacția Legii nr.191 din 08 mai 2003), grefierul instanței judecătorești are statut de funcționar public.

9. Prin Hotărârea Guvernului nr.1399 din 24.11.2003 cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului, funcția de grefier a fost inclusă în Clasificatorul unic al funcțiilor publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.151 din 23.01.2001.

10. Din prevederile art.29 alin.(2) din Legea serviciului public nr.443 din 04.05.95, în vechimea în muncă în serviciul public se includ, de asemenea, perioadele de activitate în autoritățile administrației publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova până la punerea în aplicare a prezentei legi. Potrivit normei date de drept legiuitorului a dat legii efectul retroactiv, calculând în vechimea în muncă în serviciul public perioadele de activitate în autoritățile administrației publice care au funcționat până la punerea în aplicare a Legii privind organizarea judecătorească.

11. Norme analogice sunt prevăzute și în Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1998. Astfel, articolul 47 indică că stagiul de cotizare în serviciul public include perioadele: b) de activitate în funcții publice în autoritățile publice care până la data intrării în vigoare a Legii serviciului public nr.443/1995, au activat pe teritoriul Republicii Moldova conform Nomenclatorului autorităților publice și al funcțiilor publice din cadrul lor, aprobat de Guvern.

12. Hotărârea Guvernului nr.412 din 22 aprilie 2004 despre aprobarea unor acte normative ce țin de stabilirea și plata pensiilor funcționarilor publici, Capitolul III, prevede calcularea stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, în special pct.11 indică că la calcularea stagiului de cotizare realizat în funcții publice se iau în considerare numai perioadele de activitate reală în autoritățile administrației publice, în funcțiile asupra cărora se extind sfera de acțiune a Legii serviciului public nr.443 din 04 mai 1995 (abrogată la 01 ianuarie 2009) și a Legii nr.158 din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

13. În contextul enunțat, cu trimitere la prevederile art.29 alin.(2) din Legea serviciului public nr.443/1995 (abrogată din 01.01.2009), Anexa nr.1 din Legea nominalizată, art.48 din Legea cu privire la organizarea judecătorească, Nomenclatorului autorităților publice care au activat până la punerea în vigoare a Legii serviciului public nr.443/1995 și al funcțiilor publice din cadrul lor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.412 din 22.04.2004, Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156/1998, *Demerji Liubov* a solicitat admiterea acțiunii, anularea deciziei CNAS nr.D-34/22 din 25 ianuarie 2022 ca fiind emisă cu încălcarea prevederilor legale și obligarea CNAS să-i stabilească pensia de funcționar public cu stagiul de cotizare în serviciul public pentru perioada 03.01.1999 – 01.01.2017.

14. La 25 iulie 2023, *Demerji Liubov* a depus cerere, prin care a concretizat pretențiile din acțiune, solicitând și constatarea faptului cu valoare juridică că a activat în funcție publică în perioada 03 decembrie 1997 – 01 ianuarie 2017.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

15. Prin încheierea din 28 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost atrasă în proces în calitate de terț Casa Teritorială de Asigurări Sociale Comrat.

16. Prin hotărârea din 28 iulie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani acțiunea depusă de *Demerji Liubov* a fost admisă. S-a anulat decizia nr.D-34/22 din 25 ianuarie 2022 și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită act administrativ individual favorabil prin care să includă în stagiul de cotizare în serviciul public perioada de la 03 februarie 1997 – până la 31 mai 2003, în interiorul căreia *Liubov Demerji* a activat în calitate de grefier în Judecătoria Comrat.

17. Prima instanță a motivat soluția prin faptul că la calcularea stagiului de cotizare în serviciul public se ia în considerare activitatea în autoritățile publice în funcțiile asupra cărora se extinde sfera de acțiune a Legii serviciului public prevăzute în Nomenclatorul autorităților publice, care au activat până la punerea în vigoare a Legii serviciului public nr.443 din 04 mai 1995 (01 ianuarie 1996) al funcțiilor publice în cadrul lor, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.412 din 22 aprilie 2004, cu modificările aprobate prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.611 din 29 mai 2006 și în funcțiile publice prevăzute în Clasificatorul unic al funcționarilor publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.151 din 23 februarie 2001, cu excepția funcțiilor publice de deservire tehnică.

18. Prima instanță a constatat că din 03.02.1997, *Liubov Demerji* a fost angajată în calitate de secretară a ședinței de judecată (grefier) în Judecătoria Comrat(f.d.6). În perioada: 01.07.2002 - 12.05.2003, a deținut

temporar funcție de șefa cancelariei; în perioada 12.05.2003 - 07.09.2005, din nou a deținut funcția de grefier. Din 05.09.2005, a fost eliberată din funcția deținută din propria inițiativă. La 14.07.2006, reclamanta din nou a fost angajată la Judecătoria Comrat în funcția de grefier. Din 01.04.2013 deținea funcția de asistent judiciar până la 04.06.2018. Începând cu 04.06.2018 - până în prezent, reclamanta deține funcția de șefă al Secției sistematizare, monitorizare și generalizare a practicii judiciare și relații publice (f.d.5-11).

19. Cu trimitere la art.5 alin.(1) și art.7 alin.(1) din Legea privind sistemul public de pensii nr.156 din 14 octombrie 1998, art.42 alin.(2), art.7 alin.(1) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158 din 04 iulie 2008, pct.11, pct.2, pct.13 lit.a) și lit.b) din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a pensiilor funcționarilor publici, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.412 din 22 aprilie 2004, pct.2 subpt.2) din Regulamentul cu privire la modul de determinare a perioadei de vechime în muncă pentru stabilirea treptelor de salarizare, aprobat prin Hotărârea Guvernului pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.1231 din 12 decembrie 2018, *prima instanță* a rezumat că este neîntemeiat refuzul CNAS precum că Liubov Demerji nu are dreptul la pensie ca funcționar public cu referire la lipsa în Nomenclatorul autorităților publice în vigoare până la 24 noiembrie 2003 a funcției de grefier, deoarece vine în contradicție cu legislația în vigoare conform căruia funcția de grefier a fost inclusă expres de legiuitor retroactiv în categoria funcționaților publici.

20. Prima instanță a dedus că reclamanta a demonstrat prin acte justificative care confirmă un stagiul de cotizare în serviciul public de cel puțin 15 ani.

21. În contextul reținut, prima instanță a considerat de a anula decizia CNAS de refuz în stabilirea pensiei Liubov Demerji ca fiind emisă contrar prevederilor art.29 alin.(2) din Legea serviciului public nr.443 din 04 mai 1995, art.41 și art.69 lit.b) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, pct.13 lit.b) din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a pensiilor funcționarilor publici.

22. Totodată, cu referire la art.5 alin.(1), art.7 alin.(1) din Legea privind sistemul public de pensii, art.47 lit.b) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, prima instanță a menționat că stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive. Dovada stagiului de cotizare se face pe baza datelor din contul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public al asigurărilor sociale. stagiul de cotizare în serviciul public include perioadele de activitate în funcție publice care, până la data intrării în vigoare a Legii serviciului public, au activat pe teritoriul Republicii Moldova conform nomenclatorului autorităților publice și al funcțiilor publice din cadrul lor, aprobat de Guvern. Stagiul de cotizare în serviciul public include

perioadele de activitate în funcții publice în autoritățile publice centrale și locale prevăzute în anexa nr.1 la Legea serviciului public nr.443 din 4 mai 1995 și în anexa nr.1 la Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158 din 4 iulie 2008 precum și în funcții publice în autoritățile publice care au activat pe teritoriul Republicii Moldova până la data intrării în vigoare a Legii serviciului public nr.443 din 4 mai 1995 (abrogată la 1 ianuarie 2009), conform modului stabilit de Guvern.

23. De asemenea, cu trimitere la art.29 alin.(2) din Legea serviciului public nr.443/1995 (în vigoare până la 01 ianuarie 2009), prima instanță a reținut că în vechimea în muncă în serviciul public se includ și perioadele de activitate în autoritățile administrației publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova până la punerea în aplicare a prezentei legi.

24. Prima instanță a considerat irelevante argumentele CNAS precum că funcția de greșier a fost inclusă în categoria funcțiilor publice abia prin Hotărârea Guvernului nr.1399 din 24.11.2003, or, în vechimea în serviciul public se includ și perioadele de activitate în calitate de funcționar public în autoritățile publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova până la punerea în aplicare a legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

25. Rezumând cele relatate, prima instanță a concluzionat că decizia contestată este pasibilă de a fi anulată, cu obligarea CNAS să emită un act administrativ individual favorabil, prin care să includă în stagiul de cotizare în serviciul public perioada de la 03.02.1997 până la 31.05.2003, în interiorul căreia Liubov Demerji (*****) a activat în calitate de greșier în Judecătoria Comrat.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL:

26. La 25 august 2023, în interiorul termenului legal prevăzut la art.232 din Codul administrativ, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea hotărârii din 28 iulie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii depuse de Liubov Demerji.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL:

27. Prin decizia din 25 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 28 iulie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

28. Instanța de apel a considerat justă soluția primei instanțe de admitere a acțiunii depuse de Liubov Demerji, care a elucidat și a constatat circumstanțele importante ale cauzei, a verificat și apreciat obiectiv probele

prezente la materialele cauzei, a stabilit corect circumstanțele de fapt și a aplicat corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

29. Instanța de apel a precizat că la calcularea stagiului de cotizare în serviciul public se ia în considerare activitatea în autoritățile publice în funcțiile asupra cărora se extinde sfera de acțiune a Legii serviciului public prevăzute în Nomenclatorul autorităților publice, care au activat până la punerea în vigoare a Legii serviciului public nr.443 din 04.05.1995 (01.01.1996) al funcțiilor publice în cadrul lor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.412 din 22.04.2004 cu modificările aprobate prin hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.611 din 29.05.2006 și în funcțiile publice prevăzute în Clasificatorul unic al funcționarilor publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.151 din 23.02.2001, cu excepția funcțiilor publice de deservire tehnică.

30. Instanța de apel a reținut că potrivit pct.11 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a pensiilor funcționarilor publici, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.412 din 22.04.2004, condițiile de stabilire prevăzute de prezentul Regulament se aplică funcționarilor publici care, la 01.01.2017, au realizat stagiul de cotizare de 33 de ani bărbați și de 30 de ani femei și de cel puțin 15 ani în serviciul public, în conformitate cu prevederile Capitoalelor V și VI din Legea nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, în vigoare până 01.01.2017. Iar, potrivit pct.2 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a pensiilor funcționarilor publici, asigurații cu statut de funcționar public, care îndeplinesc condițiile prevăzute la pct.11, au dreptul la pensie la atingerea vârstei de pensionare prevăzute în tabelul nr. 1 și confirmarea stagiului de cotizare prevăzut în tabelul nr. 2.

31. La fel, instanța de apel a notat că potrivit pct.13 lit.a) și b) din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a pensiilor funcționarilor publici, stagiul de cotizare în serviciul public include perioadele de activitate: a) în funcții publice în autoritățile publice centrale și locale prevăzute în anexa nr.1 la Legea serviciului public nr.443-XIII din 04.05.1995 (abrogată la 01.01.2009) și în anexa nr.1 la Legea nr.158-XVI din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public; b) în funcții publice în autoritățile publice care au activat pe teritoriul Republicii Moldova până la data intrării în vigoare a Legii serviciului public nr.443-XIII din 04.05.1995 (abrogată la 01.01.2009), conform modului stabilit de Guvern.

32. De asemenea, instanța de apel a reținut că potrivit pct.2 subpct.2) din Regulamentul cu privire la modul de determinare a perioadei de vechime în muncă pentru stabilirea treptelor de salarizare, aprobat prin HG pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.1231 din 12.12.2018, la determinarea perioadei de vechime în muncă pentru stabilirea treptei de salarizare pentru

funcționarii publici, inclusiv cei cu statut special din cadrul Serviciului Fiscal de Stat, Serviciului Vamal, Serviciului diplomatic, Autorității Naționale de Integritate și Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, se ia în considerare vechimea în serviciul public, care include perioadele de activitate în calitate de funcționar public în autoritățile publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova până la punerea în aplicare a Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

33. Cu trimitere la prevederile legale precitate, instanța de apel a constatat că reclamanta Liubov Demerji la 03.02.1997, în baza Ordinului nr.3/3 din 03.02.1997, a fost angajată în calitate de secretară a ședinței de judecată (grefier) în Judecătoria Comrat (f.d.6). În perioada: 01.07.2002 - 12.05.2003, Demerji Liubov a deținut temporar funcția de Șefă a cancelariei, iar în perioada 12.05.2003 - 07.09.2005, din nou a deținut funcția de grefier. La 05.09.2005, Demerji Liubov a fost eliberată din funcția deținută din propria inițiativă, iar la data de 14.07.2006, din nou a fost angajată la Judecătoria Comrat, în funcția de grefier. În perioada 01.04.2013 - 04.06.2018, Demerji Liubov a deținut funcția de asistent judiciar, iar începând cu 04.06.2018 și până în prezent, ultima deține funcția de șefă a Secției sistematizare, monitorizare și generalizare a practicii judiciare și relații publice (f.d.5-11).

34. În circumstanțele constatate, instanța de apel a considerat că instanța de fond corect a conchis asupra temeiniciei revendicărilor formulate de reclamantă în prezenta acțiune, or, autoritatea emitentă CNAS neîntemeiat a refuzat Demerji Liubov stabilirea pensiei ca funcționar public, or, reclamanta a confirmat un stagiul de cotizare în serviciul public pentru perioada 03.02.1997 – 01.01.2017 și prin urmare, este în drept să beneficieze de pensia corespunzătoare.

35. Instanța de apel nu a reținut argumentul CNAS precum că conform legislației în vigoare Demerji Liubov nu are dreptul la pensie ca funcționar public cu referire la lipsa în nomenclatorul autorităților publice în vigoare până la 24.11.2003 a funcției de grefier, deoarece vine în contradicție cu legislația în vigoare potrivit căreia funcția de grefier este inclusă expres de legiuitor retroactiv în categoria funcționaților publici.

36. Instanța de apel a dedus că la depunerea cererii pentru stabilirea pensiei ca funcționar public, Demerji Liubov a probat un stagiul de cotizare în serviciul public de cel puțin 15 ani, iar refuzul autorității emitente de a admite cererea ultimei este contrar prevederile exprese statuate la art.29 alin.(2) din Legea serviciului public nr.443 din 04.05.1995, art.41, art.69 lit. b) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și pct.13 lit.b) din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a pensiilor funcționarilor publici.

37. Distinct, instanța de apel a subliniat că în accepțiunea art.5 alin.(1) din Legea privind sistemul public de pensii, în sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive, iar potrivit art.7 alin.(1) din aceeași lege, dovada stagiului de cotizare se face pe baza datelor din contul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public al asigurărilor sociale.

38. Instanța de apel a remarcat că potrivit art.47 lit.b) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, în virtutea căruia, stagiul de cotizare în serviciul public include perioadele de activitate în funcții publice care, până la data intrării în vigoare a Legii serviciului public, au activat pe teritoriul Republicii Moldova conform nomenclatorului autorităților publice și al funcțiilor publice din cadrul lor, aprobat de Guvern. Stagiul de cotizare în serviciul public include perioadele de activitate în funcții publice în autoritățile publice centrale și locale prevăzute în anexa nr.1 la Legea serviciului public nr.443 din 04.05.1995 și în anexa nr.1 la Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158 din 04.07.2008, precum și în funcții publice în autoritățile publice care au activat pe teritoriul Republicii Moldova până la data intrării în vigoare a Legii serviciului public nr.443 din 04.05.1995 (abrogată la 01.01.2009), conform modului stabilit de Guvern.

39. La fel, instanța de apel a accentuat că potrivit art.29 alin.(2) din Legea serviciului public nr.443 din 04.05.1995 (în vigoare până la 01.01.2009), în vechimea în muncă în serviciul public se includ, de asemenea, și perioadele de activitate în autoritățile administrației publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova până la punerea în aplicare a prezentei legi.

40. Pe cale de consecință, instanța de apel a rezumat că în vechimea în serviciul public se includ inclusiv perioadele de activitate în calitate de funcționar public în autoritățile publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova, până la punerea în aplicare a legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

41. În contextul enunțat, instanța de apel a conchis că Casa Națională de Asigurări Sociale la emiterea deciziei nr.D-34/22 din 25.01.2022 nu a aplicat corect legea, restricționând nejustificat reclamanta/intimată în dreptul său la stabilirea pensiei ca funcționar public.

42. Pe final, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a dispus anularea deciziei nr.D-34/22 din 25.01.2022, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită act administrativ individual favorabil, prin care să includă în stagiul de cotizare în serviciul public perioada 03.02.1997 - 31.05.2003, în interiorul căreia, Liubov Demerji (Cîssa), a activat în calitate de grefier în cadrul Judecătoriei Comrat.

43. Prin încheierea din 18 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost corectată eroarea mecanică strecurată în decizia din 25 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău în parte ce ține de numele intimă/reclamante, prin substituirea sintagmei greșite „Dermejni” Liubov cu cea corectă „Demerji” Liubov.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS:

44. La 07 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs motivat împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei din 25 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii depuse de Liubov Demerji.

SOLICITĂRILE RECURENTULUI:

45. În susținerea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că potrivit art.44 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, în vigoare până la 01.01.2017, asiguratul (femeie) cu statut de funcționar public care a realizat un stagiul de cotizare total de 33 ani, confirmă un stagiul de cotizare în serviciul public de cel puțin 15 ani beneficiază de dreptul la pensie anticipat, vârsta de pensionare pentru femei fiind în perioada 01.07.2016 - 30.06.2017 - 55 ani, care ulterior în fiecare an se majorează cu 06 luni până va constitui 63 ani, (pentru femei de la 01.07.2019 până la 01.07.2020 constituie 56 ani 6 luni). Pensia se calculează în mărime de 75% din venitul mediu lunar asigurat determinat pentru ultimele 60 de luni consecutive de activitate în funcții publice.

46. Prin Legea nr.290/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, a fost abrogat capitolul VI, unde erau prevăzute normele de stabilire a pensiei de funcționar public.

47. Recurenta a remarcat că prevederile Legii nr.290/2016 nu se vor aplica funcționarilor publici care la momentul intrării în vigoare a prezentei legi au realizat stagiul de cotizare de 33 ani femeii și de cel puțin 15 ani în serviciul public. Astfel, pentru realizarea dreptului la pensie ca funcționar public, la data depunerii cererii asiguratul, urmează să întrunească următoarele condiții pentru stabilirea pensiei: vârsta de pensionare, stagiul total, stagiul special și statutul de funcționar public. Perioada de activitate în funcție de translator și grefier al instanței judecătorești se consideră funcție publică doar începând cu 31.05.2003, data intrării în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 1399/2003 prin care au fost incluse în Clasificatorul unic al funcțiilor publice. La calcularea stagiului de cotizare în serviciul public se i-a în considerare activitatea în autoritățile publice în funcțiile asupra cărora se extinde sfera de acțiune a Legii nr.443/1995 serviciului public, în vigoare de la 01.01.1996 și abrogată în 2008. Articolul 29 alin.(1) al respectivei Legi stipulează, că vechimea în muncă în serviciul public include perioadele de

activitate în funcții publice în autoritățile publice centrale și locale, prevăzute de Anexa nr.1 al Legii (autoritățile publice care cad sub incidența Legii serviciului public), iar alin.(2) al aceluiași articol menționează că în vechimea în muncă în serviciul public se includ perioadele de activitate în autoritățile administrativ publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova până la aplicarea Legii nr.443/1995.

48. Recurenta a notat că la moment în Republica Moldova vechimea în muncă ca funcționar public se stabilește prin două acte normative și anume: Clasificatorul unic al funcțiilor publice adoptat prin Hotărârea Guvernului nr.151/2001 și Nomenclatorul autorităților publice care au activat până la punerea în vigoare a Legii nr.433/1995 și al funcțiilor publice din cadrul lor adoptat prin Hotărârea Guvernului nr.412/2004.

49. Recurenta a subliniat că Clasificatorul unic al funcțiilor publice nu are efect retroactiv și se răsfrânge asupra activităților stabilite din momentul adoptării lui, pe când Nomenclatorul autorităților publice care au activat până la punerea în vigoare a Legii Nr.433/1995 și al funcțiilor publice din cadrul lor are efect retroactiv pe perioadele indicate în el. De asemenea, art.47 lit.b) din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, stipulează că stagiul de cotizare în serviciul public include perioadele de activitate în funcții publice în autoritățile publice care, până la data intrării în vigoare a Legii nr.443/1995 serviciului public, au activat pe teritoriul Republicii Moldova conform Nomenclatorului autorităților publice și al funcțiilor publice din cadrul lor, aprobat de Guvern. Legea nr.514/1995 privind organizarea judecătorească prevede, că greșierul instanței judecătorești are statut de funcționar public (modificată prin Legea Nr. 191/2003). Ulterior, a fost modificată și Hotărârea Guvernului nr.151/2001 prin Hotărârea Guvernului nr.1399/2003 prin care, funcția de greșier al instanței judecătorești a fost inclusă în Clasificatorul unic al funcțiilor publice.

50. La 24.08.2021, intimata Demerji Liubov a depus cerere la CTAS Comrat privind stabilirea pensiei ca funcționar public. Conform documentelor prezentate, nu au fost întrunite condițiile necesare pentru stabilirea pensiei ca funcționar public, deoarece la situația de 01.01.2017, reclamanta a confirmat numai 13 ani 8 luni și 08 zile de activitate în serviciu public, necesar fiind 15 ani.

51. Recurenta consideră că Nomenclatorul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.412/2004 nu prevede funcția de greșier a instanței judecătorești ca activitate în serviciul public, iar activitatea intimetei Demerji Liubov din 03.02.1997 - până la 01.07.2002 nu poate fi considerată ca funcție publică. Perioada de activitate în funcție de greșier al instanței judecătorești până la 31.05.2003, este funcție raportată la categoria de lucrători care efectuează deservirea tehnică ce asigură funcționarea autorităților publice (poziția 11 a Nomenclatorului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 151/2001).

52. Mai mult ca atât, conferirea gradului de funcționar public s-a acordat abia din 02 aprilie 2004. Or, tuturor funcționarilor publici care erau în funcție publică, li s-a conferit gradul de funcționar public pe parcursul anului 1999.

53. La caz, aplicarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice nu prevede retroactivitatea aplicării normei date.

54. Recurenta a dedus că conform normelor generale legea se aplică din momentul intrării în vigoare al legii (31.05.2003 - momentul publicării în Monitorul Oficial al RM).

55. Distinct, art.3 din Codul de procedură civilă statuează că instanțele judecătorești aplică legile procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei civile, efectuării actelor de procedură sau executării actelor instanței judecătorești (hotărâri, încheieri, decizii, ordonanțe), precum și a actelor unor alte autorități în cazurile prevăzute de lege. Noua lege procedurală nu duce la modificarea efectelor juridice deja produse ca rezultat al aplicării legii abrogate și nu le desființează. De la data intrării în vigoare a noii legi procedurale, efectele vechii legi încetează dacă noua lege nu prevede altfel. Legea procedurală civilă care impune obligații noi, anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare nu are putere retroactivă.

56. În sensul celor expuse, recurenta consideră că temei legal de anulare a deciziei CTAS Comrat din 14 octombrie 2021, lipsește.

57. La 18 decembrie 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimetei Liubov Demerji copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței în termenul stabilit, sub sancțiunea decăderii din acest drept, cu toate acestea intimata nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință (f.d.122).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

58. Articolul 244 alin.(1) din Codul administrativ statuează că:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

59. Articolul 245 din Codul administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

60. Articolul 245¹ alin.(1), (2) și (3) din Codul administrativ prevede că:

„(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

67. Articolul 246 alin.(1) și (2) lit.h) din Codul administrativ reglementează că:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când: **h) recursul este vădit neîntemeiat.**”

MOTIVAREA INSTANȚEI:

68. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei, în ședință publică, la *25 septembrie 2024*.

69. La *02 noiembrie 2024*, Curtea de Apel Chișinău a notificat participanților la proces, inclusiv Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin intermediul poștei electronice, copia deciziei integrale (motivată) din *25 septembrie 2024* (f.d.81).

70. Recursul (motivat) a fost depus de CNAS, prin intermediul poștei electronice, la *07 noiembrie 2024*.

71. În condițiile enunțate, recursul a fost depus în interiorul termenului legal prevăzut la art.245 din Codul administrativ.

72. Din analiza prevederilor art.245¹ din Codul administrativ, rezultă că admisibilitatea/ inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele precitate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

73. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

74. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

75. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

76. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de CNAS conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cadrul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentei la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art.6§1 al CEDO.

77. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ.

78. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

79. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

80. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [*Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230*]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*Luordo împotriva Italiei, pct. 85*). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45*).

81. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (*Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39*).

82. La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A*).

83. Pe lângă acestea, nu orice dezacord cu soluția instanței inferioare echivalează cu o încălcare a principiilor de drept sau cu o hotărâre arbitrară.

84. Din punct de vedere jurisprudențial, noțiunea de „hotărâre arbitrară” trebuie înțeleasă în lumina interpretărilor date de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

85. Astfel, în cauza *Bochan v. Ucraina (nr.2), 5 februarie 2015, §62*, Curtea a reținut că o decizie judecătorească este arbitrară dacă nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură logică între faptele litigiului, norma juridică aplicabilă și soluția adoptată. În plus, în cauza *Ballıktaş Bingöllü v. Turcia, 22 iunie 2021, §75*, s-a subliniat că o hotărâre este afectată de o „eroare vădită” atunci când conține o eroare de drept sau de fapt atât de gravă încât niciun judecător rezonabil nu ar fi putut să o comită și care are potențialul de a compromite echitatea procesului.

86. Aplicând aceste repere la cauza dedusă judecății, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că hotărârea instanței de apel a fost pronunțată în temeiul probelor legal administrate și al unei interpretări conforme a normelor legale incidente. Hotărârea contestată nu este lipsită de fundament juridic, iar raționamentele instanței de apel sunt clare și coerente, reflectând o legătură directă între situația de fapt și dispozițiile legale aplicabile.

87. În contextul celor enunțate, dezacordul recurenței cu soluția instanței de apel nu constituie în sine un temei de casare. Potrivit regimului juridic al recursului, acesta are un caracter devolutiv limitat și vizează exclusiv legalitatea hotărârii atacate (nu și temeinicia în fapt), fiind admisibil doar în limitele restrânse ale art. 245¹ din Codul administrativ.

88. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

89. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art.230 și art.246 alin.(2) lit.h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI:

Declară inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni